

У наступних прикладах можна відмітити, що фрази *ignoring* – не звертаючи уваги та *the fact remained* – та ніхто не заперечить того факту [4; 2] були перекладені також за допомогою описового перекладу.

Рідше можна зустріти у творі вживання **позитивації**. Так, у фразі *I don't mind telling* [4], яка була перекладена як *Я розповім* [2], В. Морозов переклав лексичну одиницю з формально вираженою семою заперечення словом без формально вираженої семи заперечення. Також він застосував лексико-семантичну трансформацію компресії (було вилучено слово «*mind*»).

Третій вид антонімічного перекладу – анулювання двох негативних компонентів – у перекладі твору не зустрічається.

Отже, за результатами проведеного нами аналізу, можна дійти висновку, що задля подолання складнощів у художньому перекладі потрібно застосовувати перекладацькі трансформації. В. Морозов у своєму перекладі дитячої книги Роальда Дала «Матильда» не обмежується тільки застосуванням лексико-семантичної трансформації антонімічного перекладу, а також використовує різні трансформації комплексно, щоб зберегти стилістику твору та наблизити юного читача до адекватного сприйняття твору.

Список використаних джерел

1. Науменко Л. П., Гордєєва А. Й. Практичний курс перекладу з англійської мови на українську: навч. посіб. Вінниця: Нова книга, 2011. 136 с.
2. Дал Роальд / пер. з англ. В. Морозова. Вид-во «А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА», 2018. 270 с.
3. Chichilanova, Maria. Artistic translation. URL: <https://www.fideliotranslations.com/en/artistic-translation>
4. Dahl, Roald. Matilda. The Reader of Books. Puffin Books. 2016. 256 p.
5. Problems of artistic translation. URL: <https://sudonull.com/post/1092-Problems-of-artistic-translation>

Вікторія Сліпенко

ОСНОВНІ ФОРМИ ТА МЕТОДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ В ЗАКЛАДАХ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ США

Варто зазначити, у нашому дослідженні «методи» ми розуміємо як, способи спільної діяльності вчителя і учнів, спрямовані на вирішення навчальних завдань, при цьому між ними існує тісний взаємозв'язок та взаємовідповідність; «форми» – організація навчальної взаємодії учасників педагогічного процесу за кількістю учнів, місцем і тривалістю навчання, особливості спілкування вчителя і вихованців.

При підприємницькій підготовці школярів американських середніх навчальних закладів учителі широко використовують форму навчання як-от організація *міні-підприємств* з виробництва та продажу товарів і послуг. Особливу увагу вчителі приділяють міні-підприємствам, що створені самими учнями, оскільки, вони готують школярів до вступу у світ бізнесу і комерції, забезпечують розвиток широкого спектру практичних навичок та особистих якостей, заохочують ініціативу і творчість, переконують учнів у можливості самостійно забезпечити себе роботою, допомагають у профорієнтації. Тобто це курс, що передбачає здійснення школярами повного циклу підприємницької діяльності під керівництвом педагогів і наставників [5; 6].

Іншою формою роботи учителів з вихованцями є створення *міні-банків*. Прикладом організації міні-банків в шкільному кафетерії є американський середній навчальний заклад (New Richmond High School, штат Огайо). Ідея відкриття таких банків безпосередньо на шкільному майданчику полягає в тому, що, з одного боку, вони виконують просвітницькі функції, де будь-який учень може отримати у службовця інформацію з питань фінансів. З іншого – школярі можуть самі відкрити рахунок і вкласти зароблені кошти в цей банк під відсотки (ми маємо на увазі школярів у віці від 14 років) До того ж фінансова служба всіляко їх підтримує, пропонуючи за їхніми внесками досить високий банківський відсоток.

Так, проєкт «Мій банк», який реалізується під девізом «Мої кошти – наше майбутнє», представляє підприємницьку програму для створення шкільного банку. Учнівська молодь виступає у якості співробітників і клієнтів банку, навчається працювати з базовою фінансовою документацією, знайомиться з видами вкладів та кредитів, має змогу планувати свої витрати і акумулювати кошти для вкладення в певні проєкти. У цьому курсі також розглядаються культурні аспекти, пов'язані з банківськими операціями, наприклад етикою банківської роботи. Обговорюються питання етичності банківської діяльності з точки зору ісламу, де, як відомо, не прийнято надавати кошти борг під відсотки. Різні думки і рішення, інша інтерпретація фінансових відносин становлять інтерес для значної кількості школярів.

Варто підкреслити, що ще однією з форм стимулювання розвитку підприємницької компетентності школярів у закладах загальної середньої освіти США – це *семінари*, на яких обговорюються економічні концепції, роль підприємництва для економіки та суспільства країни, шляхи створення і відкриття власної справи, важливість отримання середньої освіти, як необхідної умови соціального становлення і кар'єрного росту; набуття економічних знань та фінансової грамотності для підвищення сімейного і особистого благополуччя. Крім банківських відділень, у яких

працюють самі школярі та волонтери під контролем наставників проекту, проводяться семінари, присвячені питанням управління особистими фінансами і фінансами підприємства.

Крім того, педагогами США активно впроваджується ще одна програма, «Моя підприємницька подорож» (My Entrepreneurial Journey), що передбачає також низку освітніх семінарів як для хлопчиків, так і для дівчаток, які проводяться по суботах і складаються з двох занять по 45 хвилин з подальшої чотиритижневою практикою на фірмах під керівництвом наставників.

Ефективність застосування *частково пошукового методу* під час вище зазначених формах навчання, для формування аналітичних і рефлексивних здібностей визначають американські дослідники у галузі підприємницької освіти А. Купер, А. Корбетт [1, 56–63; 2, 398–473].

Наприклад, організовується самостійний аналіз школярами якостей і навичок, необхідних для підприємця на основі вивчених статей з газет і відеосюжетів про підприємців. Отриманий учасниками список коментується і доповнюється учителем. Самостійний пошук школярами компетенцій пов'язаних з підприємництвом на основі реальних прикладів, забезпечується знаннями, отриманими самостійно. Це не просто теоретичні положення, запропоновані педагогом, це власні висновки школярів про роботу реальних людей.

Застосування *ігрового методу* дозволяє за короткий час повторити ті поняття, які відомі школярам, і доповнити наявні у підлітків уявлення про економіку країни новими відомостями. Наприклад, у процесі гри можна в сконцентрованій формі ознайомитися з концепціями економічної діяльності, необхідними для подальшого обговорення підприємництва. Школярів ділять на невеликі групи, їм пропонують зробити припущення про значення основних термінів, потім поєднати їх з визначеннями. Учитель пропонує учасникам вибудувати ці визначення так, щоб вони відображали послідовність роботи підприємця з розробкою та просуванням нового товару або послуги. Кожна команда обирає свою схему зображення, малює її і представляє аудиторії, потім схеми порівнюються і визначається оптимальна їх послідовність. Це дозволяє школярам опанувати основні закономірності функціонування ринку, що формує основу щодо розуміння підприємницької діяльності.

Для урізноманітнення навчального процесу учитель використовує *метод прикладу*, демонструючи сюжети про реальних підприємців. Практично на кожне заняття (семінар) запрошуються представники різних видів бізнесу, що дозволяє отримати інформацію щодо готовності учнів відкрити власну справу, особистих якостях, які допомагають у її створенні. Педагог пропонує школярам не тільки орієнтуватися на досягнення підприємців, а й доводить, що життєвий досвід самих школярів теж є

цінним, і його слід використовувати у своїй майбутній професійній діяльності.

Характеризуючи специфіку формування підприємницької компетентності учнівської молоді в закладах середньої освіти США, потрібно звернути увагу на ще одну форму організації підприємницького виховання учнів – *роботу з батьками*, що використовують *бесіди, розповіді, лекції* як різновиди словесних методів для розвитку підприємливості і ініціативності дітей. Слід визнати, що особливу увагу американських сім'ях батьки приділяють матеріальній забезпеченості підростаючого покоління. Вони не тільки розмовляють з підлітками на тему заробітку, але і вчать їх економії, керувати коштами, одночасно вселяючи думку про те, що не все в них вимірюється. Основна мета полягає в тому, щоб донести до вихованців, якщо маєш дохід, то його потрібно інвестувати в освіту, бізнес, або на те, щоб надати допомогу бідному населенню. Таким способом батьки намагаються долучити дітей до економічної культури, знань, які допоможуть їм згодом приймати самостійні рішення з фінансових питань [3; 4].

Отож, нами з'ясовано, що розвиток підприємницької компетентності учнівської молоді буде ефективним тільки тоді, коли учень активно включатиметься в навчальний та виховний процес і свідомо, з власного вибору прийме запропонований арсенал способів для досягнення цілей змісту підприємницької освіти.

Список використаних джерел

1. Cooper A., & Dunkelberg W. (1987). Entrepreneurial research: Old questions, new answers, and methodological issues. *Journal Of Business Venturing*, 3(11), 56–63.
2. Corbett A. (2018). Experiential learning within the process of opportunity identification and exploitation. *Entrepreneurship Theory And Practice*, 29(4), 473–491.
3. Edwards P., & Roberts L. (2002). *The Entrepreneurial Parent: How to Earn Your Income at Home and Still Enjoy Your Family, Your Work and Your Life* (p. 432). Putnam: Jeremy P. Tarcher.
4. Greer P., & Greer K. (2014). *Watching Seeds Grow: A Guide to Entrepreneurship for Parents and Children*. Charleston (p. 346): CreateSpace Independent Publishing Platform.
5. Mini-banks provide hands-on education in personal finance. (2018). Retrieved from <https://www.minneapolisfed.org/publications/community-dividend/minibanks-provide-handson-education-in-personal-finance>
6. Soloman G. (2007). An examination of entrepreneurship education in the US. *Small Business And Enterprise Development*, 14, 15–23, с. 15–23.